

Književno-poučni
časopis za **MLADE**

CVITAK

Godište: XXIV.
Broj: 3 / Studeni 2023.

PUSTOLOVINA

– Taj dan neću zaboraviti dok sam živa. – započela je Klara svoju priču o temi *Jedan moj doživljaj*.

– Sestra, braco i ja bili smo na moru u jednome malom mjestu. Naše poglede svakodnevno su privlačile kućice staroga sela smještene visoko u brdu, i vrh planine iznad njih. Dogovarali smo se otići do njih dok smo na ljetovanju, jer uz kupanje nije loše ni planinariti, zaključili smo. Jednoga poslijepodneva, dok su se roditelji sunčali na plaži, nas sedam-osam, zaputilo se prema kućicama. Što smo se više penjali, kućice su nam izgledale sve udaljenije, a put postajao strmiji. Zadihani i uzbuđeni, stigli smo do kućica čiji su prozori i vrata bili zatvoreni. Premda umorni i žedni, nastavili smo prema vrhu. Kamenje se kotrljalo ispod naših nogu,

a nestalo je i puteljka kojim smo išli. Sve nas je hvatao strah, pogotovo kad je sunce počelo zalaziti nad dalekim otocima. Braco je plakao i tražio da se vratimo. – Pojest će nas vuk, ubit će nas orao, napast će nas pauci... – nabrajao je kroz suze. Srećom nabasali smo na vrt u maloj skrivenoj dolini. U njemu je jedna baka brala smokve i grožđe, jedino čeljade koje je živjelo u starome dijelu sela.

– Dječice, dječice! – sa smiješkom je rekla baka. – Otkud vi ovdje sami?! Zar ne znate da se u ovim brdima lako mogu zalutati i izgubiti i stariji, a kamoli djeca? Hajde, utažite žeđ, – pružila nam je šalicu vode – a onda kušajte ove slatke smokve i grožđe. A kad se odmorite, odvest ću vas do puta kojim ćete lako sići do vaših koji vas, sigurno, zabrinuto traže. Strah koji sam toga poslijepodneva doživjela, naučio me da se djeca ne smiju upuštati ni u kakve pustolovine, ma kako u početku bezazlene izgledale. I tko zna kako bismo te večeri završili da nismo naišli na baku – dobru vilu!

**Zlatna povelja za najbolja izdanja Matice hrvatske 2008.
Nagrada "Mali princ 2017." za doprinos razvoju dječje literature u BiH**

Predsjednik Kulturno-prosvjetnog vijeća: Miro Petrović
Glavna urednica: Ana Šego

Izvršni urednik: Miro Naletilić; Urednici savjetnici: Jagoda Iličić i Željko Vasilj; Lektorica: Misijana Brkić Milinković;

Stalni suradnici: Ivo Mijo Andrić, Sanja Babić-Dulvat, Ljubica Balog, Zvonimir Balog, Ana Cvitanović, Ivana Čurić, Simo Ešić, Lidija Glavaš, Željko Ivanković, Marinko Jovanović, Radica Jovanović, Milena Jukić Bantić, Sonja Jurić, Miljenka Koštro, Nikša Krpetić, Ljubo Leko, Radica Leko, Fabijan Lovrić, Zdravka Mila Marijanović, Tina Mihaljević, Miro Naletilić, Ilija Nikić, Iva Nuić, Daria Ostojić, Zrinka Ostović, Luko Paljetak, Vesna Parun, Lidija Pavlović-Grgić, Milica Peñar, Sanja Pilić, Božidar Prosenjak, Miljenko Stojčić, Mariofil Soldo, Željka Šaravanja, Krešimir Šego, Nikola Šimić Tonin, Sonja Škobić, Mira Šubašić, Dragutin Tadijanović, Milka Tica, Radoslav Tokić, Vedrana Vidović i Božena Volić.
Nakladnici: UG Cvit Medugorje i Udruga Školarac Mostar; Sunakladnik: Matica hrvatska Mostar; Za nakladnike: Miroslav Šego i Ljerka Ostojić.

Grafička priprema: Miroslav Šego; Tisak: Sutton d.o.o.

Rukopise i dopise šaljte uredništvu na adrese: CVITAK, p.p. 50, 88266 Medugorje ili Cvitak p.p. 117, 88000 Mostar, BiH; Tel.: 063/169-896; e-mail: list.cvitak@gmail.com

Prispjele materijale ne vraćamo. List izlazi svakog mjeseca u školskoj godini. Cijena jednog primjerka je 2,5 KM.

Polugodišnja pretplata je 12,5, a godišnja 25 KM. IB 4227108260008. Žiro-račun: UG Cvit 3381202200115115 UniCredit Bank.

Književno – poučni časopis za mlade Cvitak se distribuira u školama temeljem:

Mišljenja Federalnog ministarstva obrazovanja, znanosti, kulture i športa br. 02-15-38-67/00

Odobrenja Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa HNŽ/K broj: 05-02-40-1729/17

Suglasnosti Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona broj: 10/1-34-282/20

SNJEGOVIĆ

Snijeg je opet pao.
Zašto? Tko bi znao?
Odgovorit na to
stvar i nije teška:
snijeg je pao zato
da napraviš Snješka.

Ako je to tako,
pokaži mi kako
da napravim njega?

To je vrlo lako.
Uzmeš malo snijega
i napraviš grudu,
što veću to bolje,
i nju staviš dolje.
To će mu bit' tijelo
u bijelo odijelo
odjeveno cijelo.

Zahvaljujuć' trudu,
vidim, i svom znanju,
već si majstor pravi!
Sad napravi manju,
postavi je na nju –
pažljivo je stavi –
i napravi glavu!

Zatim, malo muke,
napravi mu ruke.
Noge pravit nije
potrebno jer krije
on ih ispod halje.

Je li možda bos?
Tko zna! Njega grije
studen, led i zima.
Sad nastavi dalje:
kad već glavu ima,
treba mu i nos.

To ti je zadatak.
Ne smije biti kratak,
nego dug i kos,
jer to njemu godi.

Uzmi mrkvu stoga
iz hladnjaka svoga
pa mu je zabodi
čvrsto usred lica:
to je baš sitnica.

U podrum tad skoči,
uzmi dva komada
ugljena i tada
napravi mu oči!

Ne daj da bez glasa
bude, istoga časa,
jer je stvar već gusta,
napravi mu usta.
Kako? Nešto nađi,
nekako se snađi.

Je li to sad sve?
Ne, nikako, ne,
poslu nije konac!

Pođi, uzmi lonac,
da mu šešir bude,
takav kakav krasi
i ostale ljude,
frizuru mu spasi!
Šal mu, dug dva hvata,
stavi oko vrata
da pokrije uši,
šal vuneni, laki,
jer Snjegović svaki
boem je u duši.

Obavljeno sve
brzo je, u trenu,
ali Snješko, gle,
ne izgleda sretno;
tužan je i sjetan.
Zašto? – Želi ženu!

Želi Snješkicu,
nježnu Smješkicu,
želi Snjegovicu,
samo njegovicu.
Oženit se želi,
da dobro i zlo
svi zimu s njom dijeli.
Učini mu to!

Ako imaš malo
vremena, jer stalo
njemu je do nje,
ja to dobro znam –
ne smij se: He-he! –
Zabavi se time;
ako nemaš, neka
potraži je sam,
ili neka čeka
do sljedeće zime.

LUCIJA

OVO JE LUCIJA.

BISTRA, OŠTROUMNA, LIJEPA. PRAVA MISICA! MOŽETE TRAŽITI U DEVET ŠUMA I DESET PLANINA – LJEPŠU NEĆETE NAĆI! ŽIVI OD SVOJE PAMETI I LUKAVSTVA. PRAVA INTELEKTUALKA. MUDRA, OBRAZOVANA – ZAVRŠILA VISOKE STRUČNE ŠUMSKE ŠKOLE I PLANIRALA OTVORITI SVOJE PRIVATNO SVEUČILIŠTE. SVE SMISLILA I PRIPREMILA, ALI NIJE USPJELO. NEMA DOVOLJNO ZAINTERESIRANIH ĐAKA. PAMET SE I U ŠUMI SVE MANJE CIJENI, PA JE ODUSTALA OD TOGA.

POSVETILA SE SPORTU. MAČEVANJU. KAKO JE NADARENA, BRZO SE IZVJEŠTILA I U TOME. TOLIKO I TAKO DA BI JOJ I CARSKI MUŠKETIRI MOGLI POZAVIDJETI. PRIČA SE DA JE NA VELIKOM ŠUMSKOM TURNIRU ZADIVILA SVOJOM VJEŠTINOM. I POBIJEDILA. NE ZNAM JE LI TO ISTINA. ALI,

AKO NIJE, OTKUD JOJ ONDA ONAJ TROFEJ NA GLAVI – ŠEŠIR ČUVENOG MUŠKETIRA D'ARTAGNANA ZAKIČEN PEROM PREPELICE?

BILO KAKO BILO – LUCIJA JE POKAZALA DA UMIJE I OTVORILA JE ŠKOLU MAČEVANJA. I DOBRO JOJ IDE. ZADOVOLJNA JE. ŽIVI U ŠUMI, NA ČISTOM ZRAKU, RADI POSAO KOJI VOLI – DOVOLJNO ZA SREĆU. JEDINO JE NERVIRAJU DIVLJE DEPONIJE SMEĆA KOJIH JE PO NAŠIM ŠUMAMA SVE VIŠE. ZAGAĐUJU OKOLINU. SMRDE NA KILOMETRE. TO NI KAKO NE MOŽE RAZUMJETI. KAKO SU LJUDI TAKO NEUKI I TOLIKO ZLI PREMA PRIRODI! TOME SE MORA STATI UKRAJ. ZATO SE RADO ODAZVALA POZIVU POLARNOG MEDVJEDA OLIVERA I ETO JE NA SASTANAK! UREDNA, ELEGANTNA I ČISTA – KAKO I PRILIČI LJEPOTICAMA.

PRIJATELJICA SLAVI ROĐENDAN

Moja najbolja prijateljica ima rođendan. I nije me pozvala.

A ja sam joj već kupila dar. Odavno. Razne ukrase i gumice za kosu. Znam da joj je prekosutra rođendan. I još k tome je nedjelja. Ali ona šuti. Sjedimo u istoj klupi i ništa.

Je li se možda naljutila na mene?

Hm, baš i nije. Veselo mi se osmijehuje kad je pogledam, a i pod odmorom smo se družile. A ja bih tako rado slavila nešto! Jer nedjelje su baš dosadne. Roditelji se odmaraju, ništa se ne zbiva. Poslije ručka umire se poput morskih krastavaca. Gledaju televiziju.

Zijevaju. Rješavaju križaljke. Razgovaraju s prijateljima preko mobitela. I što su dani hladniji, to su oni mirniji. Nešto strašno.

Kad idemo na izlet ili u goste, najsretnija sam na svijetu. Kažu mi da sam prava skitalica. Ali ja mislim da je to normalno. Nemam sestru ni brata. Čak ni kućnog ljubimca. E, pa, izdrži ako možeš takvu nedjelju! Zato volim kad se nešto događa.

Najbolja prijateljica šuti i dalje.

Što je s tim rođendanom, pitam se. Lice mi se uozbiljilo. Osjećam to. Još malo i kraj je nastave.

Zvoni!

Izlazimo iz razreda, obuvamo se. Odjenem kaputić, čekam da prijateljica nešto kaže. Ništa, šuti! Što ću sad?

Najbolja prijateljica odlazi lijevo, ja desno. Ona stanuje u Frankopanskoj, a ja na Zrinjevcu. Hm. Pozdravlja me. Poljubi me u obraz i šuti.

Polako krećem prema doma. Joj. Odjednom čujem, prijateljica me zove:

- Lara, vidimo se u nedjelju? Nemoj zaboraviti. U pet popodne! Moj rođendan... Doći će i Čarobnjak Timi.

Znači, sve je u redu. Najbolja prijateljica slavi rođendan i ja sam pozvana. Ah, zašto sam se tako brinula?

Možda se ranije nije sjetila pozvati ili je mislila da mi je već rekla. Tko će ga znati. Sad mi je srce na mjestu. Sasvim na mjestu kako i treba biti. A i nedjelja će biti zabavna!!!

KNJIGA JE PRIJATELJICA TVOJA

NEMOJ REĆI DA ZA TEBE KNJIGA NIJE I DA TI JE ZNANJA ODVEĆ DOSTA ONA JE PRIJATELJICA, IZ NJE ZNANJE KLIJE ČEKA TE KAO PRIJATELJA, DRAGOG GOSTA

STRPLJIVO ČEKA SVOJE ČITAČE, VESELE DA JE NE BI NEKE TUGE SAPLELE NELISTANA, POŽUTJELA BI U SAMOĆI PAK SE NADA DA ĆE, ONI ŽELJNI ZNANJA DOĆI

TREBAŠ ZNATI DA JE ZNANJE ORUŽJE MOĆNO ŠTITIT ĆE TE OD NEZNANJA DANONOĆNO U NJOJ SVE JE POREDANO JASNO I ČITKO OD ČITANJA NEKA TE NE ODVRATI NITKO

SVAKA KNJIGA IMA VRIJEDNOST SVOJU ŠTO IMALA, SVE BI ZNANJE TEBI DALA STRANICE SU POSLOŽENE, SVE NA BROJU MOŽEŠ, A NE MORAŠ JOJ REĆI: KNJIGO, HVALA!

I KADA ODRASTEŠ I IMAŠ PUNO ZNANJA, MILO DIJETE ZNAT ĆEŠ DA ZASLUŽNA JE VRIJEDNA KNJIGA TVOJA REĆI ĆEŠ: MOŽDA, TI I NE ZNAŠ, ODRASLI SVIJETE, U DUŠI SAM DIJETE, A KNJIGA JE ODANA PRIJATELJICA MOJA

UZ SVE KNJIGE IMAŠ I CVITAK, PUN MLADENAČKOG ŽARA ČITAJUĆI GA DUŠA SE OBOGATI, A TIJELO POLAKO ODMARA

KOMARAC BOCKO

Sunce je nagnulo glavu jugu, pozdravilo ljeto i napomenulo:

– Odlazim bliže jugu zagrijati one dolje, i vama ću grijati, ali malo manje. Jesen je požurila i obojila prirodu čudesnim bojama, darivala svoje plodove svom živom svijetu. Svi su nešto užurbano spremali.

Komarac Bocko se čudio:

– Što je ovom svijetu? Kamo žure?... Meni je baš lijepo... Ima ljudi, svi su debeli pa ih ja malo bocnem i hranim se... – i nastavio je toga jutra tražiti deblju žrtvu da je bocne. No, taj dan je bio hladniji, puhnuo je vjetar s hladnijeg sjevera pa, gdje je god mislio nekoga bocnuti i nahraniti se, nije mogao jer su ljudi odjenuli dužu i topliju odjeću dugih rukava, duge hlače te čarape.

– Eno pčelara!... Njega ću bocnuti! – nasmijao se. – Ugojen je i bit će mi piće hranjivo i slatko! No pčelar se zaštitio od glave do pete pa je Bocko ostao „kratkih rukava“ – gladan. To ga je grickalo u želucu.

– Eh, idem pčelama!... Bar ću žalcem okusiti slatkoću – med... – i kad je to htio učiniti, napala ga je pčela Radoslava.

– Zašto mi ne daš meda? – Bocko će u čudu.

– Ne dam! Cijelo si ljeto bockao ljude, pio im krv, zadavao im bol, umjesto da misliš na zimnicu... – Radoslava će i otjera ga od košnice.

– Jesam. Bockao sam one debele koji imaju viška krvi... Ništa im neće biti! – i okrenu se. – Sad idem do mravi!

Prišao je mravinjaku u blizini gdje su mravi unosili sjemenke i spremali ih u već pune podzemne smočnice za zimu.

– Hoćete li mi dati nešto za jelo? – zamoli Bocko mravka Radu. – Gladan sam i hladno mi je!

– Ma, ne dam!... Obična si lijenčina! Ujedao si ljude, umjesto da nešto korisno radiš i misliš i na hladnije dane... – opomenu ga Rade i zatvori vratanca na mravinjaku.

– Što ću sada? – zakuka Bocko, a vjetar jače puhnu i odnese ga prema jugu. Malo je drhtao na vjetru, ali se i nadao pa pomisli:

– Dolje je ljeto, možda nađem opet debelih ljudi za bockanje! – i glasno se nasmijao.

KAKO JESTI ŠPAGETE

Neki su tate prije završili fakultet i izučili zanat, negoli su naučili kako se jedu špageti. Kako se jedu špageti, danas još znaju samo neki okorjeli Talijani rođeni prije rata. Ti Talijani predstavljaju pravu turističku atrakciju i jedna su od privrednih grana Italije. Ljudi s raznih strana svijeta dolaze ih vidjeti. Svjesni da to nikad neće naučiti, kao što neće naučiti jesti kineskim štapićima – Englezi, Nijemci, Francuzi, Amerikanci, ovim Talijanima, kad smažu svoje špagete, plješću kao da se radi o koncertu Igora Stravinskog ili Ive Pogorelića.

Talijani kao Talijani, svima onima koji su pljeskali, poslije naplaćuju ulazninu. Gutači špageta su Talijanima što i Amerikancima Indijanci, Španjalcima toreadori, Englezima Škoti u suknjicama, Tunižanima Berberi koji žive pod zemljom kao neki crvi i krtovi.

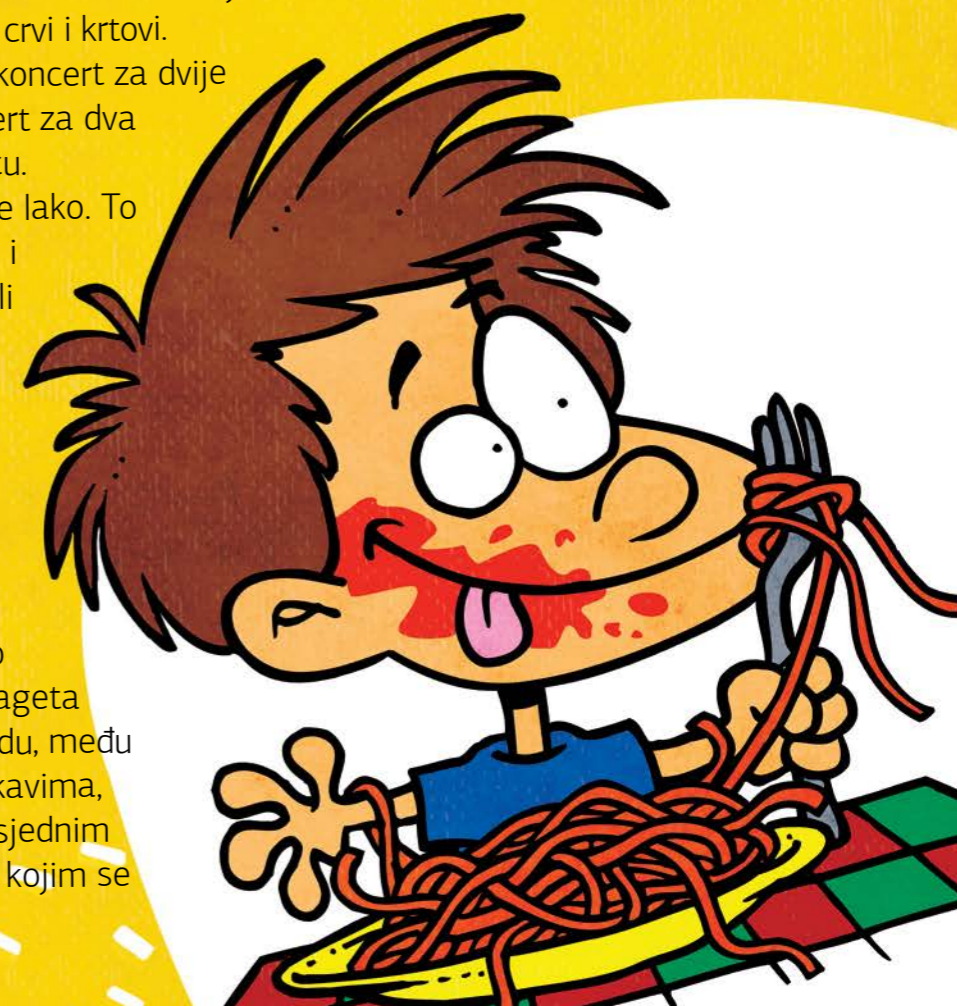
Jedenje špageta je kao koncert za dvije ruke. Odnosno, to je koncert za dva instrumenta, za žlicu i vilicu.

Uskladiti žlicu i vilicu nije lako. To je isto što i uskladiti lijevu i desnu ruku na harmonici ili još nešto teže.

Špagete treba, kažu, namotati na vilicu, a žlicu staviti ispod da ne bi ispali. No koliko god se čovjek držao tih pravila, uvijek se nađe poneki neposlušni špaget koji tko zna kamo izmigolji. Pa špageta bude okolo tanjura, po podu, među nogama, u njedrima, u rukavima, za šeširov pa čak i za susjednim stolom. Najsigurniji način kojim se

služi čovječanstvo izvan Italije jest da se špageti jedu, jedan po jedan. To se radi tako da se špaget, jednim svojim krajem, stavi u usta i da se naglo, da te ne bi tko vidio, usisa. Opasnost od takva gutanja jest da će te dotični prije negoli ga usišeš, tresnuti po čelenki, da će ti ostaviti trag po nosu i bradi. Špagete možeš i prstima staviti na vilicu i stegnuti ih koncem prije nego zalogaj staviš u usta.

Sve u svemu, dosad još nisu otkrivene sve važne stvari: lijek protiv raka i način kako jesti špagete, a da se jedač ne osramoti. Pa, kad su se toliki osramotili, osramoti se i ti! Zapravo, ima jedan pouzdan način kako da se ne osramotiš. Umjesto špageta, jedi žgance, dođe ti na isto.

ČUDO NEVIĐENO

MEDO:

JEŽU, OTKUD
OVDJE U ŠUMI?
ZAŠTO SI IZ GRADA
U ŠUMU DOŠAO?

JEŽ:

OSTAO SAM BEZ KUĆE.
BESKUĆNIK SAM.

MEDO:

U PARKU SI IMAO STAN,
POD STARIM HRASTOM.
ŠTO SE DOGODILO?

JEŽ:

DOGODILO SE
ČUDO NEVIĐENO.

MEDO:

NE STRAŠI ME.

JEŽ:

U PARK JE DOŠLA
VELIKA ŽELJEZNA ZVIJER!
PARK JE IZORALA,
STABLO I MOJU
KUĆICU SRUŠILA.

MEDO:

JE LI MOGUĆE?

JEŽ:

IZ SEBE JE ISTRESLA
CRNU MASU
KOJA SE ASFALT ZOVE.
NJIME SU CIJELI
PARK PREKRILI.

MEDO:

UŽASI! ZAŠTO JE TO RADILA?

JEŽ:

OD DJECE SAM ČUO
KAKO SE LJUTE JER JE
PARK U PARKIRALIŠTE
ZA AUTE PRETVORILA.

MEDO:

GRAD SE ŠIRI,
A PARKOVA I
IGRALIŠTA ZA DJECU
SVE JE MANJE.

JEŽ:

ZABRINUT SAM!
NEMAM STAN,
A ZIMA STIŽE.

MEDO:

JEŽU, NE BRINI!
IMAM STAN,
STANUJ KOD MENE.

JEŽ:

HVALA MEDO,
PRIHVAĆAM.

MEDO:

BRLOG PUN
SUHOG LIŠĆA,
DOVOLJNO JE VELIK
ZA TEBE I MENE.

JEŽ:

MIRNO I UGODNO
SPAVAT ĆEMO
ZIMSKI SAN.

MEDO:

LAKU NOĆ, JEŽU!

JEŽ:

LAKU NOĆ, MEDO!

KRAJ

Zdravka Mila MARIJANOVIĆ

NARCISOIDNA MAJA

Šetala djevojčica Maja prkosno dižući glavu,
kao da nitko na svijetu nema novu haljinu plavu.

Ubrala je narcise u parku,
one koji uobraženo stoje
i nikoga ne vide
zbog svoje lijepe boje.

I Maja se šepuri poput tog cvijeta,
a ne vidi ispred sebe što joj koraku smeta.
Usred blatne lokve neko drvo nesretno,
preko njega Maja pade nespretno.
Uprljala je haljinu novu,
narcisi padoše u lokvu.
Spuštene glave otrča kući,
stid je možda sada strašno muči.

Sve što je lijepo ne mora vječno trajati,
zato će se Maja poslije kajati.

Ne diži glavu visoko tako,
na svoj način vrijedan je svatko.

Ljepota je prolazna i brzo blijedi.
Okolo tebe je toliko toga što puno više vrijedi.

ZEBRA

Ovu zanimljivu priču ispričao nam je dječak Emanuel.

A evo i priče:

"Kada sam polazio u prvi razred osnovne škole, bilo je dosta toga što sam morao svladati, naučiti.

Morao sam se upoznati s udžbenicima, bilježnicama i sadržajem pernice. Zanimljivo je bilo i svladati raspored sati koji je jako bitan za svakog prvašića. Svemu tome me podučavao moj djed. On je u to vrijeme bio jako strpljiv, a imao je i dovoljno slobodnog vremena, puno više nego moji roditelji.

Nakon toga, uslijedilo je moje upoznavanje s pravilnim kretanjem prometnicama, te sigurnim prelaskom ulice na putu do škole.

Sigurnost je bila vrlo bitna u pripremi prvašića za polazak u školu.

S početkom škole vodili su me moji roditelji i djed u školu i dolazili po mene, ali svejedno su me morali pripremiti za moje osamostaljivanje, kada za to dođe vrijeme.

Posebno mi je bio zanimljiv prelazak preko zebre uz pomoć semafora. Ono,

znate, kada pažljivo čekate da se upali zeleno svjetlo.

Za kratko vrijeme svladao sam sve što je trebalo za polazak u školu.

Sada sve isto mora svladati i moj mlađi brat koji ove godine ide u prvi razred.

Dosta toga ću ga ja naučiti, to za mene nije nikakav problem.

Samo, sada ima jedna novina. Naš grad je dobio nove zebre. Noću svijetle kao zvijezdice. Baš su posebne. Večeras, kada padne mrak, idemo djed, moj mlađi brat i ja da vidimo kako izgledaju te nove zebre. Mora da su fora, ti prelaziš, a ono oko tebe sve svjetluca i osvjetljava ti put.

Ako moj mlađi brat bude išao u školu u poslijepodnevnoj smjeni, neka i on, kao i ja, bude spreman za siguran prelazak ulice.

Jedno je sigurno, to sam dobro upamtio. Sa svjetlima ili bez njih, pravilo prelaska ulice isključivo preko zebre mora se poštivati".

DOLINA IZGUBLJENIH SLOVA

Ponekad se dogodi da učiteljica zakasni u školu. Zadrži se u slastičarnici isprobavajući kremšnite ili u gradskom parku. Golubovi umiju gugutati najneobičnije priče, sve jednu za drugom. Teško je odoljeti i kremšnitama i pričama. Njezini su učenici dobri. Uvijek je čekaju na svom mjestu. Gotovo uvijek. Tog dana, u kome započinje ova priča, učiteljica je tajnim prolazima stigla do svoje učionice i zatekla sve svoje učenike na školskom hodniku.

– Stršljeeee! – uzvikivali su u zboru. U učionici je domar Mile velikom metlom lovio uljeza.

– Spusti tu metlu, inače će biti ssssvašššššta! – zujao je opasno stršljen.

– Pokazat će tebi moja metla! – hrabro je uzvraćao Mile i zamahivao lijevo i desno.

Svi su navijali za domara. Stršljen se, napokon, predao.

– Zapamtit ćete vi mene! – prosiktao je prije nego je izletio kroz prozor.

– Pašeni smo! – rekao je Andreo. Svi su odahnuli i posjedali na svoja mjesta.

– Jete li e napavali? – pitala je učiteljica. Učenici nisu znali kako odgovoriti na ovo pitanje jer ga, uopće, nisu razumjeli.

– Pripremite bilježnice iz *Moje okoline*. Naučit ćemo kako gledati na at.

– Vašta. Kako to govorite? – negodovao je Mateo.

– Jete li uradili zadaću? – nastavljala je učiteljica s pitanjima dok su je djeca zbujeno gledala.

– Ja niam mogla. Bila am bolena. – odgovorila je Nikol.

– Nešto nije kako treba. – zabrinuo se Filip. – Mislim da nam je tršljen ukrao jedno lovo.

– Trašno e naljutio. Reća pa je upio ugrabiti amo jedno. – objašnjavala je Lana. Stefani i Selma su zaplakale.

– Upropastio je naša imena! – rekla je Stefani. Učiteljica je otvorila tajni pretinac i izvadila kartu.

– Milim da nemamo izbora. Trebamo krenuti u potragu.

Pokazala je na označeno mjesti na karti. Ispod oznake je pisalo Dolina Izgubljenih Slova. I dok su

se oni spremali na put, strašni stršljen je sletio na latice suncokreta.

– Vрати me djeci! – molilo je slovo s. – Bez mene mnogo lijepih stvari neće zvučati isto. Sunce, srce, sendvič, sestra...

– Nikada te neće pronaći! – odgovorio je zlobno stršljen.

– Kakav zlikovac! – oglasio se suncokret i zatresao glavom. Stršljen se uplašio i pobjegao.

– Hvala ti, divni cvijete! – zahvalilo je slovo.

Priča ovdje ne završava. Možda bi i mogla, ali ja želim još malo uživati na suncu uz spašeno slovo na zlatnom suncokretu. A djeca i njihova učiteljica? Hoće li ga pronaći? Hoće li se izgubiti na svom opasnom putovanju? Hoće li im strašni stršljen ugrabiti još neko slovo? Hoće li domar Mile dobiti medalju za hrabrost?

O tome ćemo u nekoj novoj priči.

LJEPOTA JE U LJUBAVI

– Mama, je li tebi Barbara lijepa? – upitala je Melani iznenada.

– Jest, lijepa je. – odgovorila je mama pomalo iznenađena pitanjem.

– Ljepša od mene? – opet će Melani.

– Dušo, meni nitko na svijetu nije ljepši od tebe.

– zadovoljno je mama poljubila svoju mezimicu.

– Ali, Barbara kaže da je moja kosa tanka i da je to ružno. Njezina je kosa kovrčava, gusta i duga. Je li tebi ljepša njezina kosa?

– Znaš, svaka je kosa lijepa na svoj način, – mudro će mama – samo je stvar ukusa što se kome više sviđa. Netko više voli ravnu kosu, netko kovčavu, netko svijetlu, a netko tamnu...Vidiš, meni se tvoja kosa jako sviđa!

Djevojčica je trenutak bila zadovoljna maminim odgovorom, ali se brzo opet zamislila.

– Hoće li moji zubi zauvijek biti iskrivljeni kao sada? Barbara kaže da hoće... – zabrinuto će djevojčica.

–Što još kaže Barbara? – bila je znatiželjna mama. Melani je slegnula ramenima.

– Ona kaže da ja nisam lijepa. – tužno je priznala.

– I ti joj vjeruješ? – upitala je mama. Sad je mamino pitanje iznenadilo djevojčicu.

– Barbara je najljepša u našem razredu. – ispalila je iznenada.

– A, je li? – čudila se mama. – Tko to kaže?

– To svi kažu, ona ima lijepu kosu, zube, oči... – nabrajala je djevojčica.

– Naravno da je lijepa, svi ste jako lijepi. Samo me čudi, budući da su ukusi svima različiti, da je baš svima Barbara najljepša.

– Možda nije baš svima... – branila se Melani – samo ona kaže da je najljepša.

Mama se sada približila svojoj djevojčici pa joj je nježno pomilovala kosu.

– Znaš, dušo, svi su ljudi na svoj način lijepi, a najljepši su nam uvijek oni koje najviše volimo. – pažljivo će mama.

– Znaš, kao što volimo druge ljude, tako trebamo voljeti i sebe. Samo nije u redu u tome pretjerivati jer tako postajemo sebični, a sebični ljudi često umanjuju tuđu vrijednost da bi uvećali svoju – rekla je.

– Ti misliš da je Barbara sebična? – upitala je djevojčica.

– Nju ne poznajem pa to ne mogu reći, – pravdala se mama – ali poznajem tebe i znam da si ti najdivnije stvorenje koje poznajem!

– Zato što me voliš! – nasmijala se djevojčica.

– Istina, – sad se nasmijala i mama – i ne bi bilo loše da i ti sama sebe voliš malo više!

– Kako to misliš? – čudila se Melani.

– Tako da nikada ne posumnjaš u svoju vrijednost ma što ti drugi govorili – objasnila je mama.

Djevojčica je sad potvrdno kimnula glavom, a onda je čvrsto zagrlila svoju majku.

– Ti si najljepša mama na svijetu! – rekla je, a mama se zadovoljno nasmijala.

Nikša KRPETIĆ

KAKO SE KRUH PRAVI

„KAKO SE KRUH PRAVI, MAMA!“
IZNENADA ANTE REČE.

„TO JE LAKO, NIJE DRAMA,
PEKAR GA U PEĆI PEČE,

ŽENI, DJECI NAMIGUJE:

„PREMIJESIT GA TREBA!“ JAVLJA,
ZATIM TIJESTO OBLIKUJE,
KRUŠČIĆE NA VRUĆ LIM STAVLJA.

ALI PRVO PROSPE BRAŠNO,
KVASAC, SOL, DOLIJEVA VODE,
TAD RUKAMA MIJESI STRAŠNO
DOK SE SASTOJCI NE SRODE.

TAD IZ PEĆI KRUH ON VADI
BRZO DA SE NE PREPEČE
I KOD NJEGA NEMA GLADI,
TAKO SE KRUH, ANTE, PEČE.“

ONDA PEKAR MALO STANE,
NE ČUJE SE ČAK NI MUHA,
GLEDA KAKO TIJESTO RASTE
BAR DVA SATA, BEZ PROPUHA.

ELEKTRONIČKO VRŠNJAČKO NASILJE

Iznimno je važno biti svjestan svih rizika koje donosi internet. Jedan od najistaknutijih među njima svakako je elektroničko vršnjačko nasilje, odnosno cyberbullying.

16

Elektroničko vršnjačko nasilje podrazumijeva različita ponašanja koja se odvijaju putem interneta, mobitela i drugih elektroničkih medija, kojima pojedinac ili grupa nastoji nekome nanijeti štetu.

Elektroničko vršnjačko nasilje može uključivati širenje neugodnih informacija (bile one istinite ili lažne) o pojedincima, njihovim obiteljima i/ili prijateljima, širenje

povjerljivih informacija, širenje fotografija ili videosnimki snimljenih bez pristanka žrtve ili onih koje je žrtva snimila za uži krug osoba, ali i nastojanja da se osobu isključi iz društva.

Navedena ponašanja dovode do brojnih posljedica, koje često mogu biti i teže od posljedica vršnjačkog nasilja koje se odvija licem u lice.

– Online nasilje je dugotrajno i teško se nositi s njim jer ga osoba prilikom svakog pristupanja na internet i društvene mreže ponovno doživljava.

– Nije lijepo vrijeđati drugoga, čak kada ga i ne poznaješ. Ružne riječi se pamte, zauvijek ostaju na internetu.

– U komunikaciji na internetu budi uvijek pristojan. Poštuj druge na internetu i nikada ne čini ono što može nekoga povrijediti, rastužiti ili napraviti štetu.

– Ne postavljalj lažne činjenice o nekome, ne širi laži na internetu. Možeš izgubiti prijatelje, ali i povjerenje.

Inicijativa obilježavanja Dana sigurnijeg interneta pokrenuta je 2004. godine i provodi se u više od 140 zemalja diljem svijeta. Osnovni je cilj osnažiti djecu i mlade za primjereni, odgovorno i sigurno korištenje interneta te drugih online i mobilnih tehnologija.

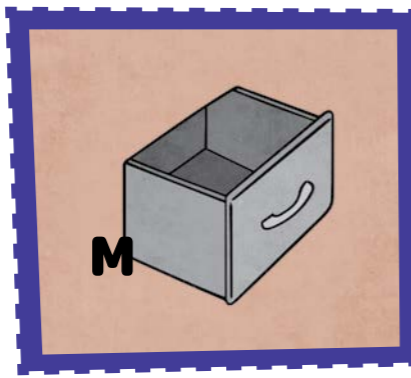
17

REBUS (4,6)

REBUS (7)

PREMETALJKA

RADI NAS!

PRECRTAJ ULJEZA

- BUKVA
- GRAB
- JELA
- JASEN

NOVE RIJEČI

BAR (_) PUT
 POR (_) VIR
 BUK (_) GON

Umetnite dvoslov umjesto crtica koji, sa zadanim troslovima, tvori nove riječi!

G	R	A	F	I	T
L	A	B	U	R	T
T	O	R	O	E	A
V	R	G	P	P	N
U	I	E	A	A	E
R	L	M	M	L	S
K	K	Š	L	A	G

OSMOSMJERKA

U mreži osmosmjerke pronađite pojmove u nekome od osam smjerova. Neiskorištena slova dat će rješenje.

GLAGOL, GRAFIT, KLEPET, MAPA, PRAG, REPA, SENAT, ŠLAG, TREMA, TROGIR, TRUBA

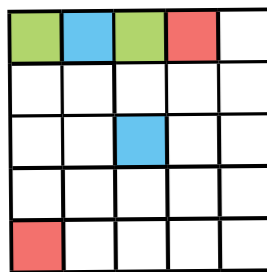
DOPUNJALJKA

O	D	A	E	N	S	T
I	G	A	F	I	J	A
I	Z	B	A	Z	A	

B	O
R	

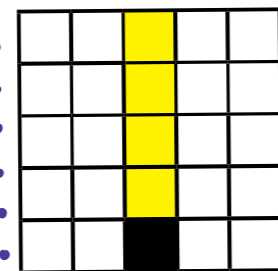
D	U	I	N	M	J	E
O	U	Ć	A	S	T	V
O	B	E	N	S	T	

SPAJALICA

Spojite jednake boje crtom koja prolazi isključivo kroz prazne kvadratiće. Crtе se ne smiju presijecati, a sva prazna polja moraju biti upotrijebljena!

KRIŽALJKA

U osjenčena polja, vodoravno, upišite naziv domaće životinje, na slici, koja daje mlijeko.

Vodoravni i okomiti pojmovi su razvrstani po abecedi. Nakon toga svakom pojmu pronađite odgovarajuće mjesto u križaljci.

AN, AROMA, ATARI, KAKAO, KAZAN, KOKOT, OI, OMARA, ORATI, TANIN

SUDOKU

	4	1	
	3		4
4		3	
	2		1

1		3	
		1	2
4	3		
	1		3

2		1	3
4			5
	5	2	4
3		2	5
5	1		6
	3	4	
			2

2			5
		2	4
6	5	2	4
4		5	2
	6	1	3
1	3		5

Popuni prazna polja znamenkama od 1 do 4 ili od 1 do 6. Svaka se znamenka smije ponoviti samo jednom u svakom retku, stupcu i odjeljku.

BRUNO MARS

Prijatelj Cvitka

HT eronet

TRAKOŠĆAN

Bajkovit i nestvarno lijep, smješten 12 km sjeveroistočno od Krapine i 30 km jugozapadno od Varaždina, a na nadmorskoj visini 250 metara, k nebu se uzvinuo čarobni dvorac Trakošćan. U srcu bregovitog Hrvatskog zagorja, sa slikovitim jezercem i očaravajućim perivojem u podnožju, čini se da skriva svoju višestoljetnu, mističnu povijest. Otkako tijekom 14. stoljeća njime bjehu gospodarili grofovi Celjski, ondje se izmjenjivahu moćni vlastelini (vojskovođa Jan Vitovec, ban Ivaniš Korvin, podban Ivan Gyulay), sve dok ga tijekom druge polovice 16. stoljeća kralj Maximilian nije dodijelio obitelji Drašković, i to na nasljedno uživanje.

Novi vlasnici marljivo podižu topničke kule s krovštem, dograđuju kat i uređuju dvorište s arkadama, a tijekom 18. stoljeća kule dobivaju kruništa, dok su oko tvrđave niknuli obrambeni objekti, zidovi i kule. Kad ga je sredinom 19. stoljeća dobrano načeo zub vremena, podmaršal Juraj Drašković daje ga temeljito obnoviti u neogotičkom stilu, pretvarajući Trakošćan u rezidencijalno zdanje okruženo rijetkim drvećem, umjetnim jezerom te vrtnim objektima. Čim prođeš ulaznu kulu

s pokretnim mostom, oduševit će te dvorana s viteškim oklopima i zastavama, dvorska kuhinja sa starim porculanskim i keramičkim posuđem, neprocjenjivo vrijedna zbirka oružja te niz portreta Draškovića i njihovih rođaka... Sve to čini dvorac Trakošćan jednim od najljepših interijera ovoga dijela Europe!

Godine 1944. obitelj se Drašković iselila u Austriju ostavljajući iza sebe kulturno dobro, koje desetak godina kasnije postaje muzej ispunjen vrijednim primjercima umjetnina i baroknog namještaja. Ono što nipošto ne smiješ propustiti svakako je šetnja okolnom stazom Put vila, koja će ti uz 20 poučnih točaka otkriti prirodne vrijednosti park-šume Trakošćan... Stoga, ukoliko želiš otputovati kroz vrijeme i osjetiti kako je izgledao viteški život u Hrvatskom zagorju prije nekoliko stoljeća, zamak Trakošćan tvoj je savršen izletnički izbor!

KUĆNI LJUBIMCI

Sva djeca vole životinje. Često su im one dobri prijatelji. Briga o kućnom ljubimcu pozitivno utječe na razvoj odgovornosti kod djeteta. Dijete na taj način uči poštovati prirodu i druga živa bića. Ljubav i privrženost drugog živog bića povećavaju osjećajnost djeteta. Kroz druženje s ljubimcima, na neki način, vraćamo se prirodi od koje smo, uslijed modernog načina življenja, sve više odvojeni. Kućni ljubimci su velika radost za cijelu obitelj, ali i velika odgovornost za roditelje u zaštiti zdravlja cijele obitelji, posebice djece, od bolesti koje se mogu prenijeti sa životinja. Stoga je potrebno nadzirati druženje djece i njihovih životinjskih prijatelja.

Jedna od najopasnijih bolesti kućnih ljubimaca je svakako bjesnoća, no ona je u gradskim uvjetima, na sreću, vrlo rijetka, a cijepljenje pasa protiv bjesnoće je obvezno.

Sve ovo navedeno nije razlog da svojoj djeci ne nabavite kućnoga ljubimca. Ako niste u mogućnosti imati psa ili mačku, to mogu biti ribice ili vodene kornjače koje ne zahtijevaju veliki prostor i troškove. Djeca su vrlo brižna što se ljubimaca tiče, a kada im malo dosadi, vi ste tu pomoći im na određeno razdoblje, dok oni ponovno ne preuzmu odgovornost. Na roditeljima je

voditi brigu o veterinarskome nadzoru nad životinjama i tada nema opasnosti po zdravlje niti jednoga člana obitelji.

Djeco, uživajte u igri i svakodnevnoj brizi za svoje kućne ljubimce!

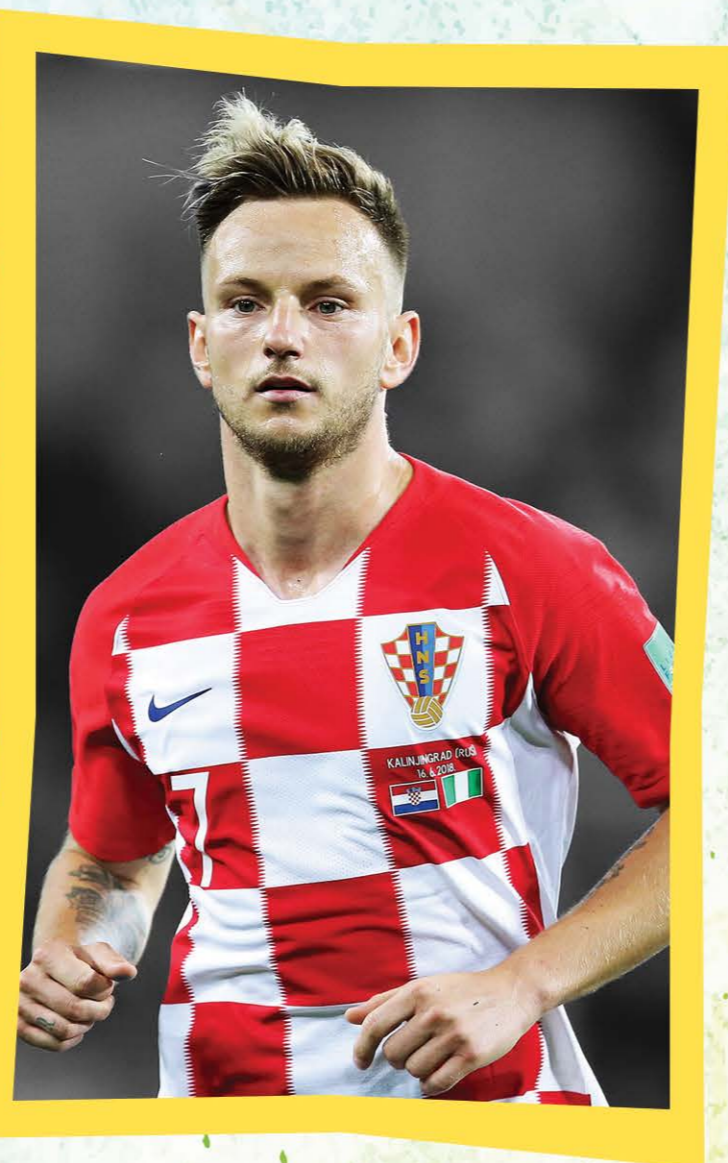
...čije ime i prezime valja što prije poslati na adresu 'Cvitka'.

NAJSRETNIJE MEĐU VAMA NAGRADIT ĆE TISKARA SUTON D.O.O.!

Potomak sam Šokca iz Sikirevača i bosanske Hrvatice iz Žepča, koji su me dobili u švicarskom gradu Rheinfeldenu, odgajajući me i pripremajući za veliku nogometnu karijeru u Möhlinu, smještenom u istom švicarskom kantonu Aargau, gdje su prvoklasni europski skauti primijetili potencijal talentiranog 16-godišnjaka. Međutim, obitelj me mudro odlučila zadržati čvrsto na svojim nogama u Baselu, u čijoj sam prvoj momčadi debitirao 29. rujna 2005. prigodom gostovanja kluba na utakmici Kupa UEFA-e u Širokom Brijegu. Samo godinu dana kasnije sam, u 34 nastupa u Superligi, nakupio 11 zгодitaka, među kojima je onaj za bijen momčadi St. Gallena 22. listopada 2006. proglašen najljepšim švicarskim zгодitkom sezone – dostatno da i sam budem imenovan vodećim mladim nogometašem u državi. Na taj sam način postupno dozrijevao za velike europske klubove pa sam pažljivo razmotrio sve ponude, prešavši 22. lipnja 2007. za pet milijuna eura u njemački Schalke 04, koji je tu sezonu završio kao viceprvak Bundeslige, a u godinama koje su uslijedile sam se dokazao kao akvizicija vrijedna svakog uloženog eura.

Godine 2011. potpisao sam ugovor sa španjolskim prvoligašem Sevillom, postupno se prometnuvši od središnjeg u defanzivnog veznjaka te u novoga kapetana momčadi s početkom 2013./2014. Nagradu za najboljeg veznog igrača ispred nosa mi je tad uzeo Andrés Iniesta iz Barcelone, a ja sam se pozvao na dobru, staru mudrost „ako nekog ne uspješ pobijediti – ti mu se pridruži“ te 16. lipnja 2014. potpisao petogodišnji ugovor s najboljim katalonskim klubom. Sredinom toga desetljeća sam dvije godine uzastopce bio

ne samo dijelom najbolje momčadi La Lige i Lige prvaka, nego i najuspješnijim hrvatskim sportašem, a do odlaska iz Barcelone 1. rujna 2020. prikupio sam više nastupa za klub nego ma koji drugi europski nešpanjolski nogometaš. Premda me je nogometni znalac José Mourinho identificirao kao „jednog od najpodcjenjenijih igrača na planetu“, po dolasku Frenkieja de Jonga minutaža na terenu mi je smanjivana pa

sam se, nakon uspješnih šest godina provedenih na Camp Nou, vratio u Sevilleu skupa sa svojom Raquel te kćerima Altheom i Adarom.

Budući da sam rođen i odrastao u Švicarskoj, posjedovao sam dvojno državljanstvo te isprva igrao za švicarsku odabranu vrstu u mlađim kategorijama, ali sam se s punoljetnošću opredijelio za Vatrene. Nedugo nakon međunarodnoga debija u hrvatskom dresu 8. rujna 2007. protiv Estonije, kao drugi najmlađi nogometaš Eura, 2008. sam sa suigračima Nikom Kranjčarom i Lukom Modrićem činio hvaljeni trio ofenzivnih veznjaka, dok se kruna moje reprezentativne karijere dogodila deset godina kasnije, na Svjetskom prvenstvu 2018. u Rusiji. Ondje sam zabio treći gol Messijevoj Argentini u trijumfalnih 3:0, ali i pobjedničke jedanaesterce Danskoj

te zemlji-domaćinu na neponovljivom hrvatskom putu do povijesnog svjetskog srebra. Do povlačenja u reprezentativnu mirovinu 21. rujna 2020. ne samo da sam napabirčio vatrenih 15 zгодitaka na 106 nastupa, nego sam postao i općepoznat, inteligentan, radišan i nadaren veznjak, koji je beskrajno uživao u svakoj svojoj odigranoj utakmici.

ZAGONETNA SPORTSKA LEGENDA JE:

Darko JUKA

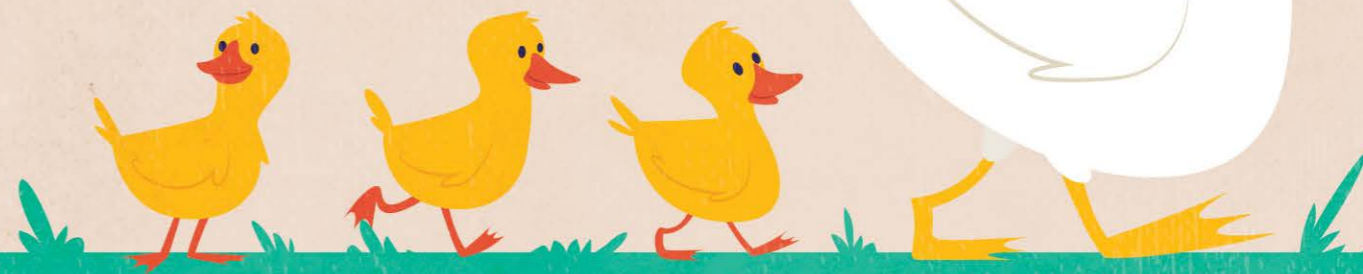
BJELKANNOVI GUŠČIĆI

Nakraj je sela
jedna guska snijela
jaja snježno bijela
i na njih sjela.

Pas je Bjelkan,
častan i svestran,
obrve dižući u zrak
Maji na oči navukao mrak.

Sve je to iz kraja
gledala mačka Maja
i oblizivala brke,
izula se prije trke.

Pernata mati razmiče ljuske
pod krilo joj došle sićušne guske.
Gačući Bjelkanu, časnu i svestranu,
odoše radosne na vodu prostranu.

NAGRAĐENI RAD

Vlatka Marijanović
III. 1 OŠ P. Bakule, Mostar

JESEN

NAGRAĐENI RAD

Jesen dolazi, ljeto odlazi,
nema šarenih boja,
sve je postalo tužno.
Slasni sladoledi odlepršali
skupa s lastavicama.
Topla juha
posjetila bakine unuke.

Monika Rotim
III. a OŠ A. B. Šimića Mostar

Katja Buljubašić
III. d OŠ V. Pavlovića, Čapljina

Marta Visković
IV. b OŠ M. Marulića, Ljubuški

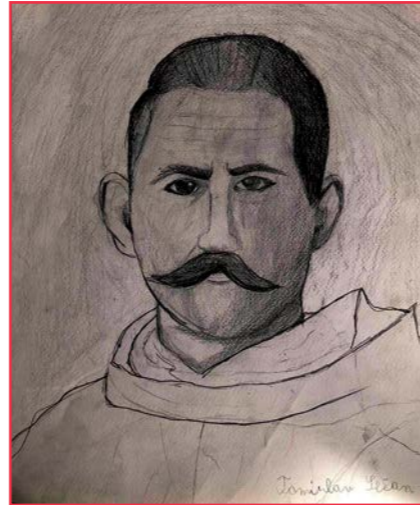
ZBUNJEN DAN

Zbunjen danas dan bio je kao san.
Kada sam se probudio,
cijeli sam poludio.
Vidio sam macu,
nije htjela da mi pokaže facu!
Sigurno je bila jako tužna,
jer joj je faca bila jako ružna!
U školu sam pošao,
za minutu sam tamo došao,
na putu sam pao,
odmah sam se rasplakao!
Kada sam došao tamo,
nisam znao kamo!
Skušio sam nešto,
i to jako vješto,
malo promislio i viknuo:
DANAS JE SUBOTA!

Klara Biško
V. b OŠ I. Mažuranića, Posušje

Leonard Kujundžić
OŠ dr. B. Čorića, Kreševo

Tomislav Sečan
V. r. OŠ fra D. Buntića, Čitluk, PŠ Vionica

JESEN

U moj grad Široki Brijeg jesen
je stigla, a još se ljetna vrućina
nije digla. Nije ova jesen, čini mi
se, još uvijek spremna, jer djeci
se ne da iz bezbrižnog ljetnog
sna u školu spremati rano. Zato
jesen odluči okasnuti malo. Nije
nju briga, nije joj stalo jer se
djeca žarko žele još u moru ku-
pati i veseliti. Čudna neka jesen,
svi vele.

Lucija Lovrić
IV. c II. OŠ Široki Brijeg

Paula Faletar
V. a OŠ fra J. Vladića, Ripci

Ana Grganović
V. b KŠC P. Barbarić, Travnik

KNJIGA

Bok! Ja sam knjiga. Jedna od
najposuđivanijih knjiga. Može-
te li pogoditi kako se zovem?
Vratit ćemo se tome kasnije.
Inače, stojim na polici ili na
nečijem stolu, ali najviše volim
biti na čistoj površini. Ne volim
umazane prste, da me se kida
ili baca kad me se ostavi, pa
budem sva prašnjava, to me
jako ljuti. Volim ostati u knjižnici
sa svojim prijateljicama. Na
kraju nas dana vlasnik očisti i li-
jepo lagano vrati na policu. I da,
zamalo sam zaboravila, potraži
najposuđivaniju knjigu u Čapljini
i saznaj tko sam!

Ema Andrić
IV. r. OŠ Lipanjske zore, Višići
PŠ Bobanovo Naselje

Džan Vuković
KŠC Ivan Pavao II., Bihać

MOJA DOMOVINA

Visoke planine,
najljepša jezera i rijeke
samo su dio onoga
čime je Bog nagradio
moju domovinu.

Uz lijepu prirodu i čist zrak,
moja domovina odiše
ljubaznim ljudima
koji su uvijek spremni pomoći.

Ako netko pita
koja država je najljepša,
lako ću odgovoriti
jer za mene – to je moja domovina.

Tomislav Senjak
5. r. OŠ I. Mažuranića, Posušje, PŠ Batin

Petra Mandić
IV. 1 OŠ P. Bakule, Mostar

Lucija Kolak
II. a OŠ Bila

Jona Pavičić
VI. b I. OŠ Široki Brijeg

Maria Miloš
III. r. OŠ fra M. Čuića, Bukovica, PŠ Crvenice

Dragi naši đaci, od sad nam šaljite
svoje radove i Viberom na broj:

063 169 896

SELICE I STANARICE

Jesen je pozlatila šumu, kapnuvši crvene i smeđe boje na pokoji grm, nagovješćuje tako neminovni dolazak zime. Opomena je to ozbiljna za svako Božje stvorenje, ptice su najuznemirenije... Komešanje uz zbrkano glasanje označava završni sastanak ptičjeg roda upriličen u krilu najvećeg proplanka bukove šume.

– Eto, opet moramo seliti, – tužno zapiskuta predvodnica lastina jata ...

– A tko vas goni odavde? – pecnu je vrabac.

– Samo kukavice bježe.

– Gnijezdo sam uneredila, nemam gdje stanovati! – svađalački će lasta.

– Ha! Ha! Ha! – podrugnuše se vrapci i ostale ptice stanarice. – Pa uneredit ćeš i ono tamo, koje tek moraš napraviti... Što ćeš onda? Sada već ljutito počese dobacivati i ostale ptice.

– Kako vi lako prihvaćate svaku neistinu i glupost! – pakosno se nasmija lasta-predvodnica braneći čast svoga jata. – Bukvalno ste shvatili moju šalu...

– Vidite je, kako izlike traži! – nemilosrdno će vrabac, pa nastavi smirenije: – Kako mi, ptičice-stanarice, imamo petlje dočekati i preživjeti svaku zimu ... i onu najoštriju...

– Prestani izazivati, ti skakavče ptičji! – oštro će golub gledajući prema vrapcu. – Svaka ptica ima svoju nevolju...

– I ja se ljutim što odlaze! – začeketa svraka. – Lakše im je očistiti gnijezdo, negoli letjeti u daljine, kojih se boje... Pa, i tamo će morati neko gnijezdo praviti...

– Baš si ti, svrako, dosadna! Što ne slušaš o čemu se govori, vidiš da ne selimo zbog uneredenih gnijezda! – sad se i roda umiješa. – Za nas rode zimi nema žaba... za laste nema mušica... i tako to...

– Kad je tako, onda sretno! – zaguguta golub.

– Hvala vam, drago pernato društvo! – zapiskuta lasta-predvodnica i vinu se u zrak. Sačekujući oblikovanje jata, kružeći iznad proplanka, dovikivala je: „Bilo nam je lijepo ljetos... Eto nas opet kad prođe zima... Hvala! Hvala!... Sretan ostanak!“

– Sretno! Sretan put! – odjekivalo je proplankom i dalje šumom.

Možda je bilo i drugih uzvika, ali se nijedna riječ nije više mogla razabrati. Bilo je to posljednje ovogodišnje, ovako brojno glasanje ptica ...

ŠIŠMIŠI NA MARKAMA HP MOSTAR

Hrvatska pošta Mostar, kroz izdanja poštanskih maraka, upozorava na čuvanje i zaštitu okoliša. U izdanju „Fauna 2023.“, koje sadrži četiri poštanske marke, motivi su o temi šišmiša koji su vrlo važna karika u ekosustavu. Prema broju njihovih zabilježnih vrsta, Bosna i Hercegovina jedna je od najbogatijih zemalja Europe

Blazijev potkovnjak (*Rhinolophus blasii*) najrjeđi je potkovnjak u Europi. U ovom dijelu Dinarida njegova jedina poznata kolonija na kopnu nalazi se kod Mostara, u pećini Prosječenici na Podveležju. Ima mekano krzno koje je na leđima sivo-smeđe boje, a na truhu gotovo bijelo. Mali potkovnjak (*Rhinolophus hipposideros*) najmanja je vrsta šišmiša u Europi i vrlo je ugrožen. Gornja mu je strana tijela sivosmeđe boje s blago crvenkastim tonom, dok je donja strana siva do sivo-bijela. Prepoznatljiv je po obliku nosa koji podsjeća na potkovu. Rani večernjak (*Nyctalus noctula*) veliki je šišmiš širokih, zaobljenih ušiju koji migrira iz srednje Europe na Mediteran. Na leđima ima kratko krzno riđe boje, dok je na prsima nešto svjetlije. Krila su duga i uska, naročito na vrhu. Početkom kolo-

voza mužjaci zauzimaju skloništa za parenje, pjevaju i privlače ženke koje mogu okotiti jedno ili dva mlada. Kolombatovićev dugoušan

(*Plecotus kolombatovici*) vezan je za jadransko područje. Ima izrazito velike uši kojima koristi za orijentaciju i oslušivanje plijena. Ima potpuno odlakano lice i bradu te smeđe leđno krzno. U letu je okretan i može manevrirati u skućenim prostorima kako bi uhvatio svoj plijen.

Marke su tiskane u arku od osam maraka, a prate ih žig i omotnica prvoga dana (FDC). Prvi dan izdanja je 1. studenoga 2023., a njihova nominalna vrijednost 4,40 KM. Autor je likovnog rješenja Ernesto Markota.

NAGRADNO-PITANJE

MJESTO I U NJEMU POŠTANSKI URED HRVATSKE POŠTE MOSTAR!

Draga djeco, i u ovom broju Hrvatska pošta Mostar vas nagrađuje.

Nagradno pitanje: Koje je ovo mjesto?

Nalazi se na jugu Hercegovine, na obalama rijeke Neretve, i poznat je po prelijepim mostovima. U njegovoj blizini, u pećini Prosječenici na Podveležju, nalazi se jedina poznata kolonija šišmiša vrste Blazijev potkovnjak (*Rhinolophus blasii*) u ovom dijelu Dinarida.

TO MJESTO SE ZOVE: O T R

Vaš odgovor i osobne podatke odmah šaljite na dopisnici, na adresu:

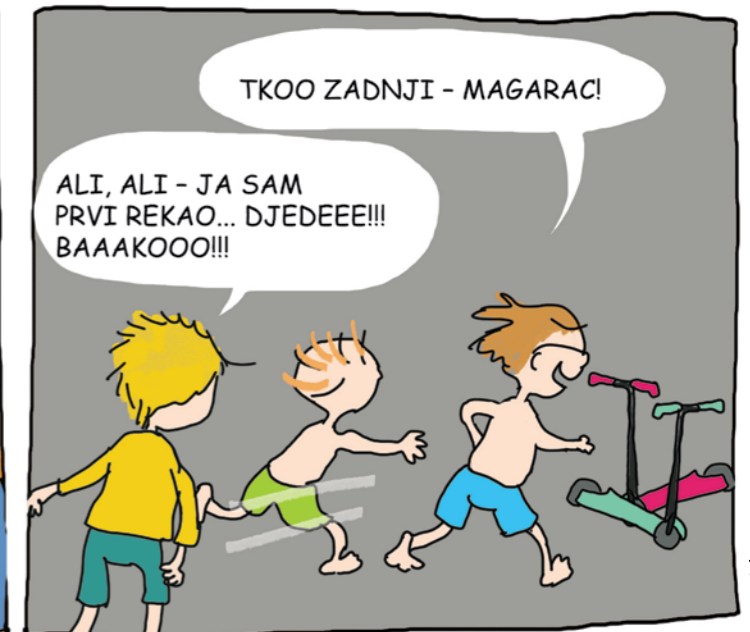
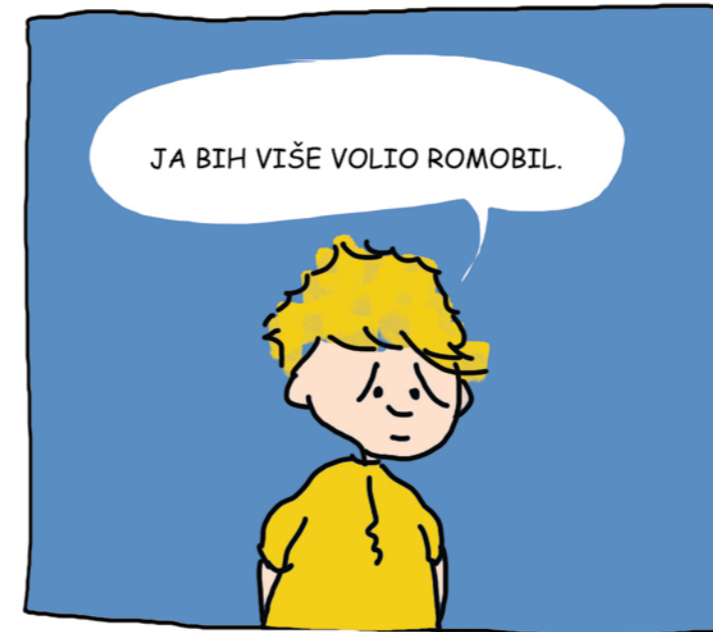
List Cvitak, P. P. 100, 88266 Međugorje

Hrvatska pošta Mostar troje najsretnijih nagradit će lijepim nagradama – poštanskim markama!

ROKO, BRUNO I FRAN KOD BAKE I DJEDA

Piše: Zdravka Mila Marijanović; Crta: Zrinka Ostović

Nastavit će se...

Ilustrirao
Josip Mijić

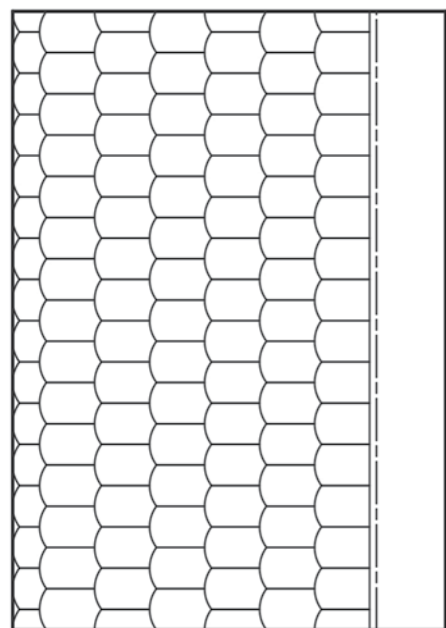
Fra Vendelin KARAČIĆ

SLAVUJ

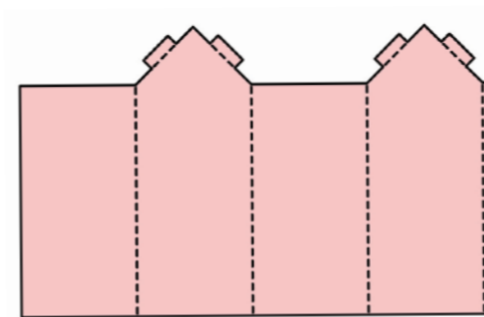
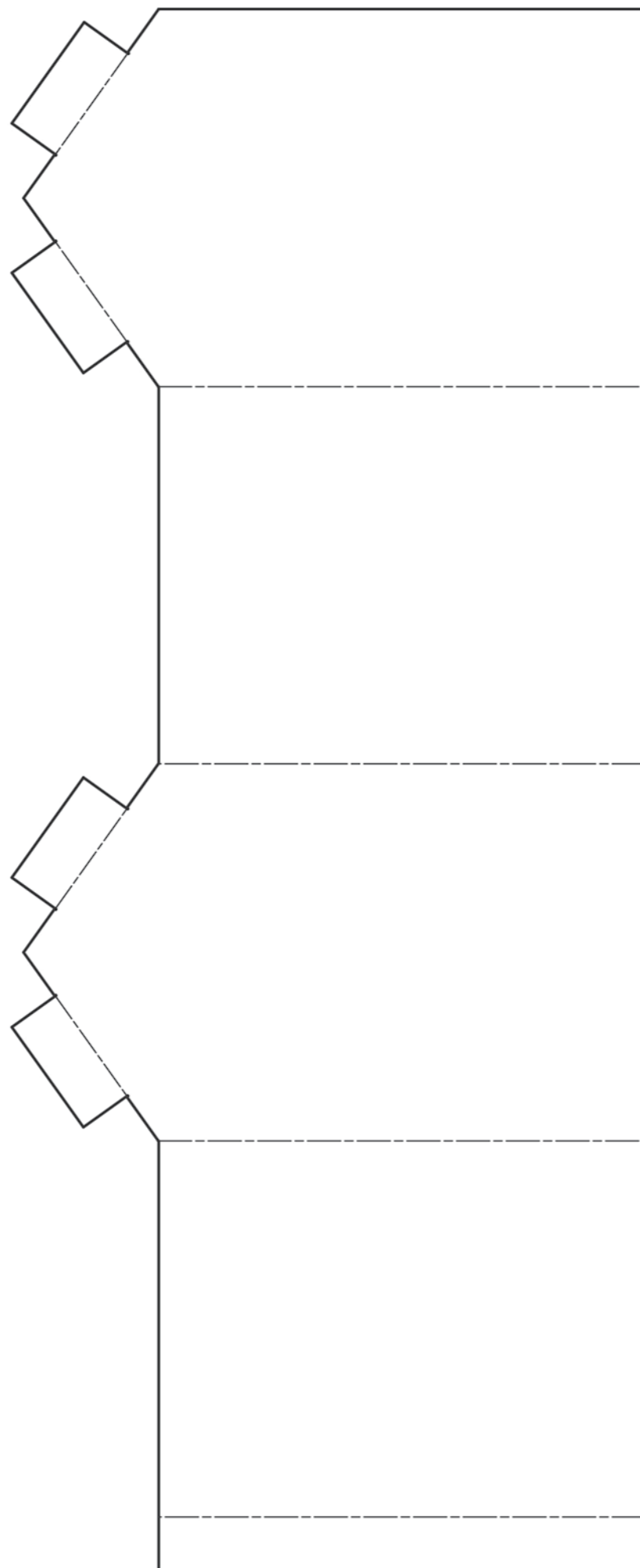
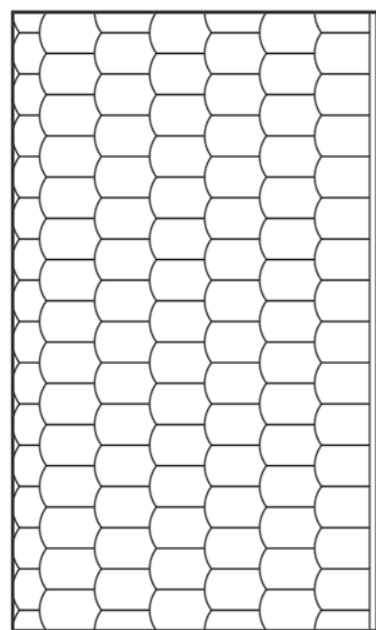
PLAH JE
MALEN
PREBIVA U LUGU
OD SVIH PTICA LJEPŠI MU JE POJ
UHU GODI

DUŠU DIRA
I NASTUPA SOLO
NE TREBA MU NI LIRA NI ZBOR
I KAD PJEVA I KAD ŠUTI
DRAŽESTAN JE STVOR

ZGRADA

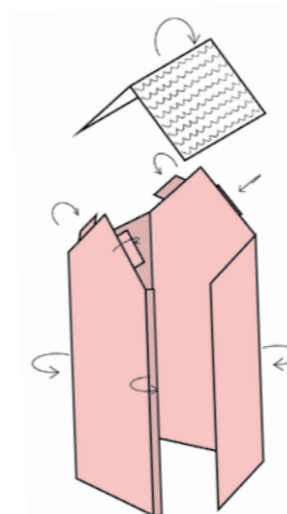
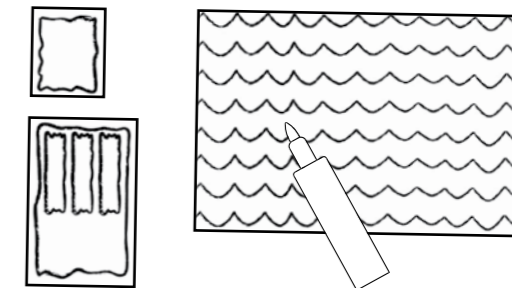

KROV

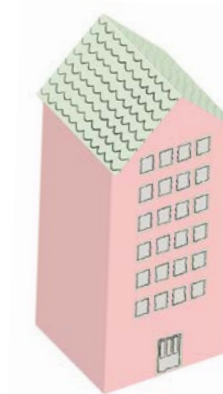
1. Potrebno je izrezati oblik od tvrdog papira. Papir može biti bijeli ili obojen po tvojoj želji. **Pozor!** Neka ti starija osoba pomogne sa škarama!

2. Zatim treba izrezati komadiće papira na kojima flomasterima treba nacrtati prozore i vrata. Krov treba biti isto tako od tvrdog papira i na njemu nacrtaj crijep flomasterom.

3. Savij papir koji si izrezao/la, na mjestima kako je označeno isprekidanim crticama (br. 1). Krov izreži tako da odgovara veličini zgrade. Sve zajedno zalijepi ljepilom za papir.

4. Nalijepi prozore i vrata kao što je prikazano na slici. Naravno, možeš upotrijebiti maštu i napraviti zgradu s bojama, vratima i prozorima kakvim ti želiš. Pusti mašti na volju!

NAGRADE!

Pošalji nam sliku kako ti radiš zadatak, a mi ćemo najbolji rad nagraditi. Nagrada je – **rezbarski luk!**

Sve što trebaš učiniti je poslati fotografiju urađenog modela na Viber na broj 063 319 428, a mi ćemo izabrati najbolje radove i poslati nagrade.

**Cvitkova stalna suradnica
Božena Volić u posjetu
Osnovnoj školi "Braća Jezerčić"
u Dobretićima**